

Riktlinjer för VFU 2 - verksamhetsförlagd utbildning i *Didaktiskt ledarskap.*

Poäng: 3 hp VFU inom ramen för den utbildningsvetenskapliga kärnan.

Kurs: Didaktiskt ledarskap för årskurs 4-6 (15hp).

Kursplan: UV4048, VT 2026

VFU-period: v. 10-11

VFU-ansvarig: Åsa Bengtsson

Syftet med den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) är att förankra lärarutbildningen i konkreta och praktiska erfarenheter av undervisning och lärande. Målet är att få en växelverkan mellan den högskoleförlagda och den verksamhetsförlagda utbildningen, mellan teori och praktik. Reflektionen och diskussionen tillsammans med lärarna i verksamheterna är viktiga komponenter för att studenterna ska kunna sätta sig in i och förstå komplexiteten i läraryrket.

VFU-guiden

Välkommen till VFU-delen i *Didaktiskt ledarskap*!

I en VFU-period knyts kursens teoretiska perspektiv samman med den praktiska utbildningen på din övningsskola. Under denna VFU är fokusområdet ledarskap, didaktik och lärande och du ska nu träna på att praktisera det som du läst om i teorin, med fokus på att leda och undervisa elever. I kursplanen anges att du med grund i ledarskaps- och didaktiska teorier ska utveckla ett relationellt, situationsanpassat och strukturellt ledarskap, liksom din kommunikationsförmåga. Du ska även utveckla dina kunskaper om och färdigheter i att planera och genomföra undervisning, samt reflektera över såväl ledarskap som planering och undervisning. Se de specifika kursmålen i längre fram i dokumentet.

VFU-perioden vecka 10–11 och innan dess ska du se till att bjuda in din handledare i din VFU-portfölj.

Inför och under VFU

Under VI-dagarna ska du i samråd med din handledare bestämma ett avgränsat ämnesområde/enstaka undervisningsmoment i svenska och eventuellt också något annat ämnesområde som du känner dig bekväm med. Du ska göra ett första utkast till en skriftlig didaktisk planering för detta område som du lägger i din VFU-portfölj. Se uppgift 1 i sammanfattningen nedan.

Du ska som tidigare nämnts bjuda in handledaren till din VFU-portfölj. I portföljen ligger riktlinjerna som du måste läsa igenom och också tänka på att gå igenom med din handledare så att du säkerställer att denne är informerad om uppdateringar. Du ska skriva in ditt personliga mål (uppgift 2 i sammanfattningen nedan) i portföljen och när du börjar din VFU ska du samtala om detta med din handledare, som också ger respons på ditt mål.

Din arbetstid är 40h/vecka och du ska vara på övningsskolan minst 35h/vecka. Du ska delta som rastvakt, vid möten, APT och alla andra uppdrag och aktiviteter som läraruppdraget innebär och som din handledare och dennes kollegor deltar vid. Om din handledare inte är på skolan vid något tillfälle följer du någon annan i kollegiet. Tänk på att du behöver planera din undervisning under din arbetstid på skolan. Ibland krävs det att man också behöver ta tid för planering under de fem återstående timmarna av arbetsveckan. Dessa fem timmar ska också ägnas åt att skriva reflektionsloggar inför handledarsamtalen.

När VFU-perioden startar ska du i samråd med din handledare och utifrån ditt första utkast göra klart planeringen för detta undervisningsmoment och sedan också planera in återstående undervisning under VFU-perioden. Lägg dina planeringar i VFU-portföljen. Det är därför viktigt att du inte har undervisning de första dagarna på din VFU och att du också stämmer av med handledaren om det krävs särskilda anpassningar i klassen. Du ska kunna genomföra enstaka undervisningsmoment under första veckan, för att utöka det till flera lektioner under andra veckan.

Du bör undervisa i ämnet svenska, vilket innebär att du måste återknyta till kursen i svenska, men du kan gärna undervisa i andra ämnen. Prova på att själv bli fotograferad och filmad med skolans digitala verktyg. Uppstart och avslut brukar vara speciellt intressanta och lärorika att reflektera kring. Använd sedan filmen/foton som underlag i handledarsamtalet. Tänk på att mer informella samtal med handledaren i anslutning till din undervisning är värdefull konstruktiv återkoppling. Det är därför viktigt att föra anteckningar och reflektera kring din undervisning varje dag.

Du ska ha två handledningssamtal med din VFU-handledare och inför dessa ska du ha fyllt i dina reflektionsloggar (uppgift 3 i sammanfattningen), som ska användas som utgångspunkt för handledningssamtalen. Mallen för reflektionsloggarna finns i din VFU-portfölj. Planera in tiden för att skriva reflektionsloggarna så att du hinner med det inför handledningssamtalet. Under rubriken "Inför samtal med VFU-handledaren" reflekterar du över det som du planerade och utförde under dina lektioner/aktiviteter. Lägg in din reflektionslogg i din VFU-portfölj och använd den under handledningssamtalet. Under denna VFU-period innebär det att du gör två reflektionsloggar som ska laddas upp i portföljen. Du kommer att få muntlig återkoppling från din handledare. Efter respektive handledningssamtal reflekterar du för dig själv skriftligt i loggen under rubriken "Efter samtal med VFU-handledaren". Denna del behöver du inte lägga upp i din portfölj. Tänk på att också skriva fram hur du kan utveckla ditt lärarskap framöver.

När du själv inte undervisar ska du observera handledarens undervisning och vid några tillfällen ska du skriva observationsloggar för att analysera och reflektera kring lärarledarskapet och elevers lärande (se efterseminariet nedan). Om det är möjligt att fotografera/filma sekvenser med skolans digitala verktyg/platt kan du göra det och sedan gärna lyfta dessa för samtal med handledaren.

Skriv ut underlaget för bedömning och ha med under hela VFU-perioden. Använd också progressionsmatrisen för att formulera utvecklingsområden och för att visualisera din väg mot högerkolumnen. I slutet av VFU-perioden samtalar du med din handledare om måluppfyllelsen utifrån underlaget för bedömningsrapporten. Handledaren skriver in sin bedömning direkt i VFU-portalen.

Sammanfattning av VFU-uppgifter enligt ovan:

Uppgift 1: Didaktisk planering – underlag till dina första undervisningsmoment.

Formulera en skriftlig didaktisk planering för ett avgränsat undervisningsområde eller undervisningsmoment, som sedan ska genomföras i klassen. Tänk på att använda dina kunskaper om konstruktiv länkning för att skapa samband mellan mål, undervisning, elevuppgifter och bedömning. Du ska motivera dina didaktiska val, och tänk på att använda dig av kursens litteratur och ämnesdidaktisk litteratur från svensk kursen. Ladda upp planeringarna i din VFU-portfölj. En planeringen ska också läggas in på diskussionsforum vid efterseminariet för att användas som samtalsunderlag.

Uppgift 2: Bjud in din handledare och skriv ditt personliga mål i din VFU-portfölj.

Skriv in ditt personliga mål i din VFU-portfölj. Tala med handledaren om ditt mål.

Uppgift 3: Skriva reflektionsloggar inför och efter handledningssamtalen

Reflektera över din undervisning och ditt ledarskap. Utgå från kurslitteratur och teoretiska begrepp/modeller/perspektiv för att resonera och reflektera. Reflektera över ditt ledarskap i klassrummet och över din undervisning och andra arbetsuppgifter eller aktiviteter som du observerar eller aktivt deltar i under din VFU. Använd kurslitteraturen för att kunna motivera och resonera i dina reflektioner. Reflektionsloggarna finns i din VFU-portfölj.

Dina loggar utgör sedan underlag för din självvärdering, som ska skrivas efter avslutad VFU, då du utgår från dina reflektionsloggar och samtal med handledaren. Med andra ord påbörjar du din självvärdering under din VFU och färdigställer den sedan när du avslutar din praktik.

Seminarier

Förseminarium: Läs igenom VFU-guiden och se över bedömningskriterier och progressionsmatris.

Efterseminarium: Att ta med och skicka in inför seminariet:

- Lägg in din didaktiska planering på anvisad plats i diskussionsforumet i BB. Under seminariet reflekterar vi kring planeringarna och kring ledarskap.
- Ta med loggarna från din observation av handledare till seminariet (ska inte lämnas in).

Du ska skicka in din självvärdering på anvisad inlämningsplats på BB efter seminariet. Använd den kursspecifika mallen för självvärdering på Blackboard.

Om inte samtliga VFU-dagar är genomförda vid tidpunkten för efterseminariet ska du meddela VFU-ansvarig lärare om situationen. Självvärderingen skickas in när alla dagar är genomförda.

Närvaro/Frånvaro

När det gäller närvaro på VFU är det övningsskolans skolans start- och sluttid som gäller. Det är viktigt att du är närvarande alla dagar under din VFU. Om du blir sjuk måste du meddela din skola om att du inte kan komma. Skulle du vara frånvarande en eller flera dagar väntar du med att lämna in bedömningsrapporten tills samtliga dagar har tagits igen. Frånvaro tas alltid igen vid ett annat tillfälle. Vid längre frånvaro bör dagarna tas igen så sammanhängande som möjligt och i så nära anslutning som möjligt till den ordinarie VFU-perioden. Informera alltid VFU-ansvarig lärare kursen om du inte har kunnat genomföra alla dagar inom ordinarie VFU-period.

Bedömning

Betyg för VFU-delen är Underkänd eller Godkänd. Bedömningen grundar sig på din VFU-handledares bedömningsrapport, din självvärdering och din aktivitet under seminarier. Målen som är särskilt knutna till VFU är:

- med stöd av handledare, och utifrån konstruktiv länkning, planera, genomföra och utvärdera undervisning som erbjuder variation, tydlighet, struktur och aktivt lärande anpassat till elevers förutsättningar
- analysera och problematisera lärandesituationer och didaktiska ställningstagande med utgångspunkt i såväl teoretiska perspektiv och estetiska arbetssätt, som utifrån elevers kognitiva och sociala lärandeprocesser
- leda, kommunicera och organisera undervisning med ett adekvat ämnesspråk, tydlighet och struktur som präglas av aktivt relationsskapande med elever samt interagera på ett adekvat och professionellt sätt med elever och vuxna i skolverksamhet
- utvärdera och reflektera över det egna lärarledarskapet, den egna kommunikativa förmågan liksom över didaktiska ställningstaganden med utgångspunkt i olika undervisningssituationer och elevers läroprocesser i förhållande till teoretiska perspektiv
- tillämpa ett professionellt förhållningssätt, ett gott omdöme och en empatisk förmåga i mötet med elever och vuxna i skolverksamheten.

Målen ovan finns insprängda i bedömningsrapportens bedömningskriterier. Använd också progressionsmatrisen för att formulera utvecklingsområden och för att visualisera din väg mot högerkolumnen.

Tänk på:

Tänk på att när du ska göra VFU på en **ny** övningsskola ska du enligt skollagen (2010:800) visa ett utdrag ur belastningsregistret för skolans rektor. Ha alltid ett aktuellt registerutdrag i din VFU-pärm! Länk till Polisen finns på VFU-hemsidan: <http://www.hh.se/vfu>

Om du har frågor gällande VFU:n så titta i första hand i VFU-guiden som du hittar på hemsidan: <http://www.hh.se/vfu>

Ha en trevlig och lärorik VFU!